

Κάτοικοι: **44.000**

Συγκοινωνιακός κόμβος και εμπορικό κέντρο η Λαμία είναι η πρωτεύουσα του νομού Φθιώτιδας και αριθμεί περίπου 44.100 κατοίκους.

Σύμφωνα με τη μυθολογία, την πόλη ίδρυσε ο Λάμος, γιος του Ηρακλή και της Ομφάλης ή η Λαμία που ήταν κόρη του Ποσειδώνα και βασίλισσα των Τραχινίων. Για πρώτη φορά, αναφέρεται στη ιστορία το 426 π. Χ. τότε που τη Θεσσαλία έπληξε καταστρεπτικός σεισμός. Η δεύτερη καταστροφή στην ιστορία της επήλθε το 1941, όταν βομβαρδίστηκε από τη γερμανική αεροπορία.

Βρίσκεται χτισμένη πάνω σε δύο λόφους, που κατεβαίνουν από την Όθρη προς την πεδιάδα του Σπερχειού. Παρουσιάζει αξιόλογη κίνηση επισκεπτών για τον επιπρόσθετο λόγο ότι βρίσκεται σε μια περιοχή με πολλές λουτροπόλεις, όπως η Υπάτη, το Πλατύστομο, οι Θερμοπύλες και τα Καμένα Βούρλα. Η πόλη είναι σημαντικό εμπορικό κέντρο πλούσιας κτηνοτροφικής και γεωργικής περιοχής.

Πρόκειται για σπουδαίο οδικό και σιδηροδρομικό κόμβο. Οι συγκοινωνίες εξυπηρετούνται από τις εθνικές οδούς Αθηνών - Λαμίας - Λάρισας και Αθηνών - Θηβών - Λαμίας, από την οδό Λαμίας - Καρπενησίου, από την οδό Λαμίας - Στυλίδας - Αλμυρού - Βόλου καθώς και από τις διακλαδώσεις τους. Με την Αθήνα, από την οποία απέχει 215 χλμ., συνδέεται και με τρένο, με δρομολόγια που εκτελούνται όλο το χρόνο.

Υπάρχουν πολλά αξιοθέατα, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζουν το Κάστρο, θέση που κατοικήθηκε τουλάχιστον από την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού και απετέλεσε το κέντρο του αμυντικού συστήματος της Λαμίας κατά την Κλασική και την Ελληνιστική Περίοδο. Στις μέρες μας έχει ανακαινισθεί και στεγάζει το συνεδριακό κέντρο, την αρχαιολογική υπηρεσία και το αρχαιολογικό μουσείο.

Ο τάφος του Αθανάσιου Διάκου, το άγαλμα του Άρη Βελουχιώτη στη πλατεία του Λαού, η ιστορική γέφυρα του Γοργοπόταμου που το 1942 ανατινάχθηκε από τις ενωμένες εθνικές δυνάμεις και ήταν το μεγαλύτερο σαμποτάζ στη κατεχόμενη Ευρώπη, η Δημοτική

Βιβλιοθήκη με 7.500 τόμους, το χωριό Κομποτάδες στη πλατεία του οποίου είχαν συσχεφθεί οι οπλαρχηγοί Διάκος, Πανουργιάς και Δυοβουνιώτης για την αντιμετώπιση του Ομέρ Βρυώνη και το χωριό Σπερχειάδα απ' όπου ο Άρης Βελουχιώτης ξεκίνησε τον ένοπλο αγώνα κατά των Γερμανών, είναι μερικά από τα σημεία που παρουσιάζουν ενδιαφέρον.

Στη πόλη υπάρχουν δυο μουσεία, το Αρχαιολογικό που περιλαμβάνει ευρήματα από όλες τις εποχές, και το Λαογραφικό που διαθέτει πλούσια συλλογή από αντικείμενα της ποιμενικής, αγροτικής και γεωργικής ζωής.

Υπάρχουν ξενοδοχεία ενοικιαζόμενα δωμάτια και διαμερίσματα.

Τηλέφωνα: Αστυνομία 223.10.22.331, Δήμος 223.10.32.092, ΟΤΕ 223.10.52.177, ΕΟΤ 223.10.30.065, Νοσοκομείο 223.10.56.100, ΚΤΕΛ 223.10.24.895, Ταξί 223.10.26.622, 223.10.33.666.

Η ιστορία της Λαμίας

Χρειάστηκε να έρθουν τα πάνω κάτω και να πεθάνει ο Ηρακλής για να κτιστεί η Λαμία. Κι όλα ξεκίνησαν από την αλαζονεία του Εύρυτου, βασιλιά της Οιχαλίας στην απέναντι Εύβοια, κοντά στη σημερινή Ερέτρια.

Ο Εύρυτος ήταν ονομαστός τοξότης, με δάσκαλό του τον ίδιο τον θεό Απόλλωνα. Και είχε τέσσερις γιους (Δηίονα, Κλυτίο, Τοξέα, Ίφιτο) και μια πανέμορφη κόρη, την Ιόλη. Όταν η Ιόλη μεγάλωσε, ο πατέρας της έστειλε κήρυκες σε όλη την Ελλάδα να αναγγείλουν ότι θα την δώσει σύζυγο σε όποιον τον νικούσε στην τοξοβολία. Κάποιος από τους κήρυκες έφτασε και στην Τίρυνθα, στο παλάτι της οποίας ζούσε, μεγάλος πια, ο Ηρακλής με τη

γυναίκα του Δηιάνειρα και τον γιο τους Ύλλο. Ο Ηρακλής θύμωσε με την έπαρση του βασιλιά της Οιχαλίας κι αποφάσισε να παραβγεί μαζί του.

Στο παλάτι του Εύρυτου, οι υποψήφιοι μνηστήρες έχαναν τον αγώνα ο ένας μετά τον άλλο. Ο Ηρακλής έφτασε στην πόλη, είδε και την Ιόλη που πολύ του άρεσε και, φυσικά, διόλου δεν δυσκολεύτηκε να νικήσει τον πατέρα της. Ζήτησε το βραβείο του. Παρά τις αντιρρήσεις του Ίφιτου που επέμενε ότι ο λόγος έπρεπε να τηρηθεί, ο Εύρυτος αρνήθηκε έχοντας τη σύμφωνη γνώμη των υπολοίπων τριών γιων του. Πολλές οι δικαιολογίες:

Ο Ηρακλής ήταν ήδη παντρεμένος. Χώρια που μπορούσε να τον πιάσει μανία και να τη σκοτώσει, όπως είχε κάνει κι άλλη φορά με άλλη. Ο ημίθεος επέμενε κι ο Εύρυτος τον έδιωξε από την πόλη. Ο Ηρακλής έδωσε τόπο στην οργή αλλά δεν αντιστάθηκε στον πειρασμό, για εκδίκηση, να του κλέψει δώδεκα φοράδες.

Όταν ο Εύρυτος διαπίστωσε ότι του έλειπαν τα άλογα, ανέθεσε στον Ίφιτο να ψάξει να τα βρει. Εκείνος γύρισε όλη τη χώρα και κάποια στιγμή κατέληξε στην Τίρυνθα. Ο Ηρακλής τον δέχτηκε και τον πήγε στα τείχη, να δει από ψηλά, αν οι φοράδες βρίσκονται κάπου στον κάμπο. Μόλις ο Ίφιτος ανέβηκε στο πιο ψηλό σημείο του τείχους, ο Ηρακλής κυριεύτηκε από μανία, φώναξε ότι άδικο κατηγορείται κι έδωσε μια σπρωξιά στον φιλοξενούμενό του, γκρεμίζοντάς τον.

Ήταν δολοφονία. Αμέσως, ο Ηρακλής αρρώστησε βαριά και κατάλαβε πως έπρεπε να εξιλεωθεί για το φονικό. Πήγε στις Αμύκλες, την πόλη κοντά στην Σπάρτη, όπου ο εκεί βασιλιάς του έκανε τις τελετές του καθαρμού. Η αρρώστια όμως δεν έλεγε να τον αφήσει. Πήρε την Δηιάνειρα και τον Ύλλο και τους πήγε στην Τραχίνα (πόλη σε απόκρημνη πλαγιά της Οίτης, πάνω από τον Μαλιακό κόλπο), όπου ο εκεί βασιλιάς δέχτηκε να τους φιλοξενήσει. Ο ίδιος συνέχισε ως τους Δελφούς να ρωτήσει, τι έπρεπε να κάνει.

Η Πυθία αρνήθηκε να του δώσει χρησμό, θεωρώντας τον ακόμα μiasmμένο από τον φόνο, και του δικαιολογήθηκε ότι «ο θεός Απόλλων έλειπε». Ο Ηρακλής θύμωσε και της άρπαξε τον τρίποδα, να πάει αλλού, να φτιάξει δικό του μαντείο. Τον πρόλαβε ο Απόλλων και άρχισαν τρομερή μονομαχία. Τους χώρισε ο Δίας, ρίχνοντας ανάμεσά τους έναν κεραυνό. Είτε από τον ίδιο τον Δία είτε, με εντολή του, από το μαντείο των Δελφών (δηλαδή τον Απόλλωνα), ο Ηρακλής έμαθε ότι για να εξαγιστεί, έπρεπε να πουληθεί δούλος στη βασίλισσα Ομφάλη και να μείνει στη δούλεψή της τρία χρόνια. Τη συναλλαγή ανέλαβε ο θεός Ερμής που εισέπραξε τρία τάλαντα, τα οποία προσέφερε στον Εύρυτο ως αποζημίωση. Ο βασιλιάς της

Οιχαλίας δεν τα δέχτηκε.

Αρχικά, η Ομφάλη αναφερόταν ως βασίλισσα μιας πόλης της Ηπείρου. Στη συνέχεια, η «έδρα» της μετακινήθηκε στον Μαλιακό κόλπο, όπου εξελίσσεται ο μύθος. Τέλος θεωρήθηκε ότι ήταν βασίλισσα των Λυδών στη Μικρά Ασία, όπου επικρατούσε ένα είδος μητριαρχίας, απαραίτητο για την εξέλιξη του μύθου, καθώς ο Ηρακλής υποχρεώθηκε να της παραδώσει την λεοντή και το ρόπαλό του και να ντυθεί με γυναικεία ρούχα. Η Ομφάλη άλλωστε ήταν πρόγονος του μετέπειτα βασιλιά των Λυδών Κανδαύλη. Την θεωρούν εξελληνισμένη φρυγική θεότητα της γονιμότητας και της ηδονής.

Στα τρία χρόνια της δουλειάς του, ο Ηρακλής υπέστη μύριες όσες ταπεινώσεις και έκανε εκατοντάδες κατορθώματα. Η Ομφάλη τον ερωτεύτηκε. Έγιναν εραστές και η βασίλισσα του έκανε γιο, τον Λάμο. Σε όλο αυτό το διάστημα, η Δηιάνειρα κι ο Ύλλος συνέχισαν να ζουν στην Τραχίνα. Το τι έγινε εκεί, το διηγείται ο Σοφοκλής στην τραγωδία του «Τραχίνιες»:

Η Δηιάνειρα έμαθε ότι ο άντρας της, μόλις τέλειωσε η τιμωρία του, πήγε στην Οιχαλία, την κατέστρεψε, σκότωσε τον Εύρυτο (κατ' άλλους, ο βασιλιάς είχε ήδη πεθάνει) κι άρπαξε την Ιόλη, την οποία έστειλε στην Τραχίνα. Ο ίδιος ακολουθούσε πολεμώντας διαφόρους. Η Δηιάνειρα είδε τη νέα κι όμορφη Ιόλη, την ζήλεψε και θυμήθηκε τον χιτώνα που ο κένταυρος Νέσσος της είχε δώσει πριν να ξεψυχήσει, σκοτωμένος από τον Ηρακλή. Σύμφωνα με τον Νέσσο, ο χιτώνας περιείχε μαγικό φίλτρο που θα έκανε τον Ηρακλή να την αγαπά για πάντα. Στην πραγματικότητα, ο χιτώνας περιείχε δηλητήριο. Η Δηιάνειρα το κατάλαβε, όταν πια ήταν αργά. Ο Ηρακλής πέθανε και η ίδια αυτοκτόνησε.

Ο Λάμος, καρπός της ένωσης του Ηρακλή και της Ομφάλης, όταν μεγάλωσε, έκτισε την πόλη που πήρε το όνομά του: Λαμία. Σύμφωνα με μίαν άλλη εκδοχή, την πόλη ίδρυσε η Λαμία, κόρη του Ποσειδώνα και βασίλισσα της Τραχίνας.

Στους ιστορικούς χρόνους, η Λαμία αναφέρεται για πρώτη φορά στα 426 π.Χ., όταν η Θεσσαλία χτυπήθηκε από καταστρεπτικό σεισμό. Υποδουλώθηκε στους Ρωμαίους το 191 π.Χ., οπότε άρχισε και η παρακμή της. Το κάστρο της χτίστηκε στη Βυζαντινή εποχή, ενώ από τον 11^ο αιώνα μ.Χ. ονομαζόταν Ζητούνι. Στην περίοδο της Φραγκοκρατίας, ανήκε στο δουκάτο της Αθήνας, από το οποίο την αφαίρεσαν τα μέλη της Καταλανικής Εταιρείας.

Οι κάτοικοί της ήταν από τους πρώτους που επαναστάτησαν εναντίον των Τούρκων (8 Απριλίου 1821) με πρωτοβουλία του Ιωάννη Δυοβουνιώτη και του Αθανάσιου Διάκου, μόλις δυο βδομάδες πριν από την μάχη της Αλαμάνας. Η οριστική απελευθέρωσή της έγινε το 1832 με τον καθορισμό των συνόρων στη γραμμή Αμβρακικού – Παγασητικού. Τότε, ξαναπήρε το αρχαίο της όνομα. Στα 1941, υπέστη μεγάλη καταστροφή εξαιτίας σφοδρού βομβαρδισμού από την γερμανική αεροπορία.

(Έθνος της Κυριακής, 2001 – 2002) (τελευταία επεξεργασία, 28.8.2011)